

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สรุปผลการศึกษา

การศึกษารoles บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครูมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ผลการศึกษารoles สรุปได้ดังนี้

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก และการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง

1. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียน การบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียน พบว่าบทบาทการให้ความเห็นชอบในการวางแผน และสนับสนุนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน เช่น การอยู่ค่ายพักแรม การแข่งขันกีฬา ค่ายพุทธ

ธรรม ฯลฯ การให้ความเห็นชอบในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ฯลฯ การมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอก ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการงานวิชาการ ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (SAR) ประจำปีการศึกษา ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการ และส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจน ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนา เต็มตามศักยภาพ เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนางานวิชาการ เสนอแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการด้านวิชาการ และกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

2. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียน การบริหารงานงบประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียน พบว่าบทบาทการให้ความเห็นชอบแผนงานด้านงบประมาณประจำปี ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ สำหรับใช้กิจกรรมการเรียนรู้ พิจารณาและให้ความเห็นชอบกับโครงการและวิธีดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผน ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน อยู่ในระดับมาก บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียนกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนงานด้านงบประมาณ และได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการเพื่อสนับสนุนงานด้านงบประมาณ การระดมทรัพยากรเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานสนับสนุนการบริหารงานด้านงบประมาณ เช่น เครื่องถ่าย เอกสาร คอมพิวเตอร์ คุรุภัณฑ์ วัสดุฯลฯ จัดหาทุนและบริจาคทรัพย์สินสนับสนุนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เสนอแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ตรวจสอบติดตามประเมินผลการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามแผนทุกขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง

3. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียน การบริหารงานบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียน พบว่า บทบาทการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติงานด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก พบว่า ส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนงาน

ด้านบุคคล ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง โยกย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการเพื่อดำเนินการงานด้านบุคคล และให้ความเห็นชอบในการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางปฏิบัติของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา เสนอความต้องการ จำนวนและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง

4. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหาร โรงเรียน การบริหารงานทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บทบาทการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย ช่วยเหลือสนับสนุนในการบริหารและการจัดการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และสนับสนุน ส่งเสริมการเสริมสร้างสัมพันธระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติงานด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก พบว่า ได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการเพื่อดำเนินการงานด้านบริหารทั่วไป ให้ความเห็นชอบในการจัดระบบ โครงสร้าง แผนภูมิการบริหารของโรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มชมรมหรือสมาคมผู้ปกครองและศิษย์เก่า กำกับและติดตามการดำเนินงานด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง

การอภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาพบว่าบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการ กิจกรรมวิชาการส่วนใหญ่เป็นงานการเรียนการสอนของครู จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยอมรับและเคารพในการปฏิบัติงานของครู หรือคณะกรรมการ ส่วนใหญ่ต่างก็มีภาระหน้าที่ส่วนตัวที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว จึงเป็นเหตุให้ไม่มีเวลาสำหรับคณะในการปฏิบัติหน้าที่ กำกับและติดตามการดำเนินงานด้านต่างๆ ได้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ พิเศษฐ์ เข็ทองศรี (2544) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดตรัง ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับวรวรรณ เกื่อนนาคี (2544 : บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดกรมสามัญ จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดกรมสามัญ จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับ สมคิด ชันขวา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ สถิตี เชาวดี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในการบริหารทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากวิวัฒนาการในการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเริ่มมีรูปแบบอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนมาตั้งแต่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน พ.ศ.2525 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2539 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 38 และกฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ทำให้ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการสถานศึกษาได้รับการส่งเสริมเข้าใจภารกิจหลักของโรงเรียนและเข้าใ้บทบาทหน้าที่ที่สำคัญจะต้องส่งเสริมเป็นลำดับแรก คือ การบริหารงานวิชาการ ประกอบกับแนวปฏิบัติการบริหารด้านวิชาการตามระเบียบ กฎหมาย นโยบายอื่นๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องหลายประการ กำหนดไว้ต้องได้รับความเห็นชอบหรือให้มีผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าร่วมในการบริหาร เช่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ

ไทยเข้มแข็ง 2555 ในหลายกิจกรรม สอดคล้องกับ สถิต เชาวดี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก

ส่วนบทบาทในการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลางเพียงด้านเดียว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกฎหมายนโยบายที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ปฏิบัติได้จำนวนน้อยและจำกัด เช่น กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ซึ่งตามประกาศของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2550 ในระยะแรกด้านการบริหารงานบุคคลที่จะต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงเรื่องเดียว คือ “การวางแผนอัตรากำลัง” ในขณะที่การบริหารโรงเรียนด้านอื่นๆ กำหนดให้ต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านละ 3-5 เรื่อง และอีกประการหนึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ก็ยอมรับนับถือว่าครูเป็นผู้มีภูมิรู้ภูมิธรรมงานใดที่เกี่ยวข้องกับตัวครูโดยตรง จึงไม่ประสงค์จะเข้าไปเกี่ยวข้องเหมือนมอบให้ครูตัดสินใจโดยอิสระ

2.1 ผลการศึกษา บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียน ด้านการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 บทบาทที่อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ให้ความเห็นชอบในการวางแผนและสนับสนุนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน เช่น การอยู่ค่ายพักแรม การแข่งขันกีฬา ค่ายพุทธธรรม ฯลฯ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูง 3.83 ต่างจากรายข้อที่อยู่ในระดับเดียวกันอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นโยบายงบประมาณเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมคุณธรรม/ลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวอาสา กิจกรรมทัศนศึกษา และกิจกรรมการบริการสารสนเทศ/ICT กำหนดให้ต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีผลต่อการปฏิบัติอย่างจริงจังและมีผลต่อความรู้สึกรับผิดชอบในภาระหน้าที่ของทุกฝ่าย

ส่วนบทบาทที่อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนงานวิชาการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเพียง 3.26 อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมวิชาการส่วนใหญ่เป็นงานการเรียนการสอนของครูที่มากด้วยภูมิรู้เปรียบด้วยภูมิธรรม ใช้ความละเอียดอ่อน ที่ทุกคนคาดหวังไว้สูงแต่เห็นผลช้า ต้องอาศัยความรักในวิชาชีพ ความอดทนมุมานะ หมั่นแสวงหาวิธีการ

สิ่งใหม่ๆ ให้กับตนเองและงานอยู่เสมอ จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยอมรับและเคารพในการปฏิบัติงานนี้ของครู

2.2 ผลการศึกษา บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียน ด้านการบริหารงานงบประมาณตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 บทบาทที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ให้ความเห็นชอบแผนงานด้านงบประมาณประจำปี ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ สำหรับใช้กิจกรรมการเรียนรู้ และให้ความเห็นชอบกับโครงการและวิธีดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผน ซึ่งทั้ง 3 ข้อนี้ เป็นขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมที่สำคัญ หากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งอาจมีปัญหาส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของงานที่คาดหวังได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ประกอบกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อการหน้าที่ ประการสุดท้ายที่สำคัญยิ่ง คือ ชุมชนตระหนักในความเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วม จึงทำให้บทบาททั้ง 3 ข้อนี้ อยู่ในระดับมาก

บทบาทที่อยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำด้านนี้ ได้แก่ บทบาทการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามแผนทุกขั้นตอน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก แผนงาน/โครงการของโรงเรียนกำหนดปฏิทินการปฏิบัติกิจกรรมไม่ชัดเจนหรือไม่มีการกำหนดไว้เลย การกำหนดแผนกำกับติดตามไม่ชัดเจนหรือไม่กำหนดไว้เลย และคณะกรรมการอาจมีภาระหน้าที่หลายด้านไม่สามารถจะมาปฏิบัติหน้าที่กำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารงบประมาณทุกขั้นตอน ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พิเศษฐ์ เข็ยทองศรี (2544) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ผลวิจัยพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่ากรรมการโรงเรียนไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่มีเวลาให้กับโรงเรียน ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องแผน ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณของโรงเรียน โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานด้านต่างๆ ขาดการติดตามผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง

2.3 ผลการศึกษารoles บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารโรงเรียน ด้านการบริหารงานบุคคลตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 บทบาทที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติงานด้านบุคลากร ถึงแม้จะอยู่ในระดับมากและลำดับสูงสุด แต่ก็มีค่าเฉลี่ยเพียง 3.52 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เชื่อและยอมรับใน

ศักยภาพของบุคลากร คือ ครู คำนึงถึง สิ่งใดที่จะเป็นประโยชน์กับครูและส่งผลต่องาน เชื่อว่าครู จะต้องให้ความสำคัญและรอบคอบในการพิจารณาถ่วงถ่วงเพื่อตัดสินใจไว้เรียบร้อยแล้ว ทำให้ บทบาทตามรายการนี้มีการปฏิบัติน้อย จึงมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ

บทบาทที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่ง ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณา ซึ่งบทบาทตามข้อนี้มีค่าเฉลี่ยเพียง 3.16 ต่ำสุดของทุกด้าน จึงเป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ อย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า จำนวนบุคลากรมีเกณฑ์การคำนวณเป็นมาตรฐาน ไม่ใช่ปัญหาหากทราบจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียน แต่อัตราตำแหน่งเป็นเรื่องที่ไม่สามารถ กำหนดไว้ล่วงหน้าได้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาสืบทอดกันมาหลายยุคสมัย ยังไม่ กำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นข้อยุติได้ เพราะเดิมทีหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาในระดับ ประถมศึกษา กำหนดความต้องการอัตราตำแหน่งวิชาเอกจากหน่วยงานระดับบังคับบัญชา ไม่ได้ กำหนดความต้องการอัตราตำแหน่งวิชาเอกจากระดับพื้นฐาน คือ โรงเรียน จึงเป็นปัญหาดกค้างการ แก้ไขที่จะมีอยู่คู่การศึกษาไทยอีกนาน สอดคล้องกับ สถิต เชาวดี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมี ส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบุคลากรอยู่ระดับปานกลาง

2.4 ผลการศึกษา บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหาร โรงเรียน ด้านการบริหารงานทั่วไปตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายทุ่งใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 บทบาทที่อยู่ในระดับมากได้แก่ ช่วยเหลือ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย ช่วยเหลือสนับสนุนในการบริหาร และการจัดการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก หลักการและแนวคิดเรื่อง หมู่บ้าน “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) และการสื่อสารประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษาของโรงเรียน ทำให้เกิดความ ตระหนักในภาระหน้าที่และการมีส่วนร่วม เพื่อให้ 3 สถาบันหลักมีความมั่นคงชุมชนเข้มแข็ง สอดคล้องกับ กิ่งแก้ว วานิชกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนราชบพิธ เขตพระ นคร กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และ การร่วมสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี บทบาทในการระดมทรัพยากรในรูปของทุนทรัพย์เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา สำหรับการ

มีส่วนร่วมสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการร่วมเป็นวิทยากรและการร่วมมือเป็นวิทยากรให้กับโรงเรียน เช่น การจัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การจัดหาวิทยากรช่วยสอน เป็นวิทยากรด้วยตนเอง รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น ร่วมกิจกรรมประเพณีวันสำคัญทางศาสนานั้นแตกต่างกันตามเวลาว่างของแต่ละบุคคล

บทบาทที่อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ กำกับและติดตามการดำเนินงานด้านบริหารทั่วไป ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก แนวคิดการให้ความเคารพ ยอมรับในเรื่องความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้มีคุณธรรมของครูบาอาจารย์ พ่อครู แม่ครู ที่ได้รับการสั่งสมมาเป็นเวลายาวนาน จนถึงยุคปัจจุบันแนวคิดที่ดีของสังคมไทยนี้ยังคงมีปรากฏอยู่อย่างน่าภาคภูมิใจ และอีกประการหนึ่ง คณะกรรมการส่วนใหญ่ต่างก็มีภาระหน้าที่ส่วนตัวที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว จึงเป็นเหตุให้หาเวลาสำหรับตนเองหรือคณะในการปฏิบัติหน้าที่กำกับและติดตามการดำเนินงานด้านบริหารทั่วไปได้ยากยิ่ง สอดคล้องกับ บุญเกิด ครุเจริญ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาที่พบบมากที่สุดคือกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และไม่มีเวลาให้สถานศึกษา และสอดคล้องกับ กิ่งแก้ว วานิชกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถสละเวลามาร่วมประชุมได้ เพราะต้องประกอบอาชีพ และ โรงเรียนขาดการประสานงานที่ดีทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถเตรียมตัวล่วงหน้า เพื่อมาประชุมวางแผนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น โรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในการบริหารงานในทุกๆด้านให้มากขึ้น เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า บทบาทของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำกว่าทุกด้าน โรงเรียนควรส่งเสริม

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ความสำคัญการบริหารงานบุคคลมากขึ้น เพราะบุคลากรคือหัวใจหลักของการบริหารงานในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารที่จะให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในการบริหารงานในโรงเรียน โดยกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษาให้กว้างมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปที่มีต่อบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เปรียบเทียบกับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อบทบาทของตนเอง

2.3 ควรศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาจากผู้บริหาร ครู ประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแรงจูงใจหรือเสริมสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน